DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

15. december 2009 *

I sag C-387/05,

angående et traktatbrudssøgsmål i henhold til artikel 226 EF, anlagt den 21. oktober 2005,

Europa-Kommissionen ved G. Wilms, L. Visaggio og C. Cattabriga, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Den Italienske Republik ved I.M. Braguglia, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato G. De Bellis, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

* Processprog: italiensk.

støttet af:

Kongeriget Danmark ved J. Bering Liisberg, som befuldmægtiget,

Den Hellenske Republik ved E.-M. Mamouna, A. Samoni-Rantou og K. Boskovits, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

Den Portugisiske Republik ved C. Guerra Santos, L. Inez Fernandes og J. Gomes, som befuldmægtigede,

Republikken Finland ved A. Guimaraes-Purokoski, som befuldmægtiget,

intervenienter,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling)

sammensat af præsidenten, V. Skouris, afdelingsformændene A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, E. Levits og C. Toader samt dommerne C.W.A. Timmermans, A. Borg Barthet (refererende dommer), M. Ilešič, J. Malenovský og U. Lõhmus,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer
justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 25. november 2008,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 10. februar 2009,

afsagt følgende

Dom

1 Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har i stævningen nedlagt påstand om, at det fastslås, at Den Italienske Republik har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler den i henhold til dels artikel 26 EF, artikel 20 i Rådets forordning (EØF) nr. 2913/92 af 12. oktober 1992 om indførelse af en EF-toldkodeks (EFT L 302, s. 1, herefter »EF-toldkodeksen«), og følgelig den fælles toldtarif, dels artikel 2, 9, 10 og artikel 17, stk. 1, i Rådets forordning (EØF, Euratom) nr. 1552/89 af 29. maj 1989 om gennemførelse af afgørelse 88/376/EØF, Euratom om ordningen for Fællesskabernes egne indtægter (EFT L 155, s. 1), som ændret ved Rådets forordning (Euratom, EF) nr. 1355/96 af 8. juli 1996 (EFT L 175, s. 3, herefter »forordning nr. 1552/89«), og de samme artikler i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1150/2000 af 22. maj 2000 om gennemførelse af afgørelse 94/728/EF, Euratom om ordningen for Fællesskabernes egne indtægter (EFT L 130, s. 1), idet den ensidigt har toldfritaget indførsel af materiel til brug for både civile og militære formål i perioden fra den 1. januar 1999 til den 31. december 2002, og idet den har afvist at beregne og indbetale de som følge af denne fritagelse unddragne egne indtægter samt de skyldige morarenter som følge af, at de egne indtægter ikke har været stillet til rådighed for Kommissionen inden for fristerne.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

2 Artikel 2, stk. 1, i Rådets afgørelse 88/376/EØF, Euratom af 24. juni 1988 om ordningen for Fællesskabernes egne indtægter (EFT L 185, s. 24) og 94/728/EF, Euratom af 31. oktober 1994 om ordningen for De Europæiske Fællesskabers egne indtægter (EFT L 293, s. 9) bestemmer:

»Egne indtægter, der opføres på Fællesskabernes budget, omfatter provenuet af:

[…]

b) told i henhold til den fælles toldtarif og anden told, der af Fællesskabernes institutioner er pålagt eller vil blive pålagt handelen med ikke-medlemsstater, samt told af de produkter, der henhører under traktaten om oprettelse af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab

[…]«

3 EF-toldkodeksens artikel 20 bestemmer:

»1. Hvis der opstår toldskyld, er grundlaget for de efter lovgivningen skyldige afgifter De Europæiske Fællesskabers toldtarif.

[…]

3. De Europæiske Fællesskabers toldtarif består af:

a) den kombinerede nomenklatur

[…]

c) de satser og andre opkrævningselementer, der normalt finder anvendelse for varer, der er omfattet af den kombinerede nomenklatur, for så vidt angår:

— told

[…]

d) de præferencetoldforanstaltninger, der er fastsat i aftaler, som Fællesskabet har indgået med [visse] tredjelande eller grupper af lande, og hvorved der indrømmes præferencetoldbehandling

e) de præferencetoldforanstaltninger, der vedtages ensidigt af Fællesskabet til fordel for visse lande, landegrupper eller områder

f) de autonome suspensionsforanstaltninger, hvorved der fastsættes nedsættelse af eller fritagelse for importafgifter gældende for visse varer

g) de andre toldmæssige foranstaltninger, der er fastsat ved andre fællesskabsforskrifter.

[…]«

4 I EF-toldkodeksens artikel 217, stk. 1, fastsættes:

»Ethvert importafgifts- eller eksportafgiftsbeløb, der udgør en toldskyld — i det følgende benævnt afgiftsbeløb — skal beregnes af toldmyndighederne, så snart de har de fornødne oplysninger, og indskrives af disse myndigheder i regnskabsregistrene eller på anden måde (bogføring).

[…]«

5 Inden for rammerne af ordningen om, hvorledes Fællesskabernes egne indtægter stilles til rådighed for Kommissionen, har Rådet for Den Europæiske Union vedtaget forordning nr. 1552/89, som finder anvendelse på den i denne sag omhandlede periode indtil den 30. maj 2000. Denne forordning er med virkning fra den 31. maj 2000 blevet erstattet af forordning nr. 1150/2000, hvorved forordning nr. 1552/89 blev kodificeret, uden at dens indhold blev ændret.

6 Artikel 2 i forordning nr. 1552/89 bestemmer:

»1. Ved anvendelse af denne forordning er en [fordring] fra Fællesskabet på de i artikel 2, stk. 1, litra a) og b), i afgørelse 88/376/EØF, Euratom omhandlede egne indtægter fastlagt, så snart toldbestemmelsernes betingelser om bogføring af fordringen er opfyldt, og beløbet er meddelt debitor.

1a. Den i stk. 1 omhandlede fastlæggelse anses for at have fundet sted på den i toldbestemmelserne fastsatte bogføringsdato.

[…]«

7 Forordningens artikel 9, stk. 1, bestemmer:

»Som nærmere fastlagt i artikel 10 fører hver enkelt medlemsstat egne indtægter til kredit for den konto, som er oprettet med henblik herpå i Kommissionens navn hos medlemsstatens finansforvaltning eller hos det af medlemsstaten udpegede organ.

Denne konto føres vederlagsfrit.«

8 Forordningens artikel 10, stk. 1, bestemmer:

»Efter fradrag af 10% i opkrævningsomkostninger, jf. artikel 2, stk. 3, i afgørelse 88/376/EØF, Euratom, foretages den i artikel 2, stk. 1, litra a) og b), i nævnte afgørelse omhandlede kreditering senest den første arbejdsdag efter den 19. i den anden måned efter den måned, i hvilken fordringen blev fastlagt i henhold til artikel 2.

[…]«

9 I forordningens artikel 17, stk. 1, bestemmes:

»Medlemsstaterne skal træffe alle nødvendige foranstaltninger for at de beløb, som svarer til de i henhold til artikel 2 konstaterede fordringer, stilles til Kommissionens rådighed efter de i denne forordning indeholdte regler.«

10 Artikel 22 i forordning nr. 1150/2000 bestemmer:

»Forordning (EØF, Euratom) nr. 1552/89 ophæves.

Henvisninger til den ophævede forordning gælder som henvisninger til nærværende forordning og læses efter sammenligningstabellen i bilaget, del A.«

11 Når bortses fra den omstændighed, at forordning nr. 1552/89 henviser til afgørelse 88/376, og forordning nr. 1150/2000 henviser til afgørelse 94/728, er disse to forordningers artikel 2, 9, 10 og artikel 17, stk. 1, i det væsentlige identiske.

12 Satsen på 10% i artikel 10, stk. 1, i forordning nr. 1150/2000 er blevet forhøjet til 25% ved Rådets afgørelse 2000/597/EF, Euratom af 29. september 2000 om ordningen for De Europæiske Fællesskabers egne indtægter (EFT L 253, s. 42).

13 I første betragtning til nævnte afgørelse anføres:

»Det Europæiske Råd konkluderede på mødet den 24. og 25. marts 1999 i Berlin bl.a., at ordningen for De Europæiske Fællesskabers egne indtægter bør være retfærdig, gennemsigtig, omkostningseffektiv, enkel og baseret på kriterier, som bedst muligt afspejler hver enkelt medlemsstats evne til at bidrage.«

14 I Rådets forordning (EF) nr. 150/2003 af 21. januar 2003 om suspension af told på visse våben og former for forsvarsmateriel (EFT L 25, s. 1), der er udstedt med hjemmel i artikel 26 EF, anføres i femte betragtning:

»Af hensyn til beskyttelsen af medlemsstaternes nationale sikkerhedsinteresser er det nødvendigt at fastlægge særlige administrative procedurer for suspension af toldsatserne. En erklæring fra den kompetente myndighed i den medlemsstat, til hvis styrker våbnene eller forsvarsmateriellet er bestemt, kan også anvendes som den toldangivelse, toldkodeksen kræver, og anses samtidig for at være garanti for, at betingelserne er opfyldt. Toldangivelsen bør gives i form af et certifikat. Det er hensigtsmæssigt at fastlægge, hvilken form sådanne certifikater skal have, og at give mulighed for, at toldangivelsen kan foretages elektronisk.«

15 I denne forordnings artikel 1 bestemmes:

»I denne forordning fastsættes betingelserne for autonom suspension af toldsatserne for visse våben og former for forsvarsmateriel indført fra tredjelande af eller på vegne af de myndigheder, der har ansvaret for det militære forsvar i medlemsstaterne.«

16 I den nævnte forordnings artikel 3, stk. 2, fastsættes:

»Uanset stk. 1 kan certifikatet og de importerede varer af hensyn til beskyttelsen af nationale sikkerhedsinteresser forelægges andre myndigheder, som den importerende medlemsstat har udpeget med henblik herpå. I sådanne tilfælde sender den kompetente myndighed, der har udstedt certifikatet, hvert år inden henholdsvis den 31. januar og den 31. juli en kortfattet rapport om sådan import til medlemsstatens toldmyndigheder. Rapporten skal dække en periode på seks måneder umiddelbart forud for den måned, hvor rapporten skal indsendes. Den skal indeholde hvert certifikats nummer og udstedelsesdato, indførselsdatoen samt den samlede værdi og bruttovægt af de importvarer, der er omfattet af disse certifikater.«

17 Forordning nr. 150/2003 finder i henhold til sin artikel 8 anvendelse fra den 1. januar 2003.

Den administrative procedure

18 Kommissionen havde indledt en traktatbrudsprocedure mod Den Italienske Republik, bl.a. ved at sende en begrundet udtalelse den 25. juli 1985, hvori den gjorde gældende, at der forelå en tilsidesættelse af EF-traktatens artikel 28 (efter ændring nu artikel 26 EF) og EF-toldlovgivningen for så vidt angår indførsel af ikke specifikt militært materiel. Denne procedure blev efterfølgende indstillet.

19 Da der ikke var opnået enighed om forslaget til en rådsforordning (EØF) om suspension af importafgifterne for visse våben og former for militærudstyr (EFT 1988 C 265, s. 9), besluttede Kommissionen at genoptage den nævnte procedure. Kommissionen sendte en åbningsskrivelse dateret den 31. januar 2002 til Den Italienske Republik, hvori den

anmodede Den Italienske Republik om at fremkomme med sine bemærkninger vedrørende tilsidesættelsen af artikel 26 EF og EF-toldlovgivningen.

20 Samme dato sendte Kommissionen også en anden åbningsskrivelse til Den Italienske Republik vedrørende særligt de finansielle konsekvenser af den omhandlede overtrædelse. Kommissionen opfordrede denne medlemsstat til at beregne det beløb af egne indtægter, som ikke var blevet indbetalt til Fællesskabet i regnskabsårene fra og med den 1. januar 1999, at stille de egne indtægter til dens rådighed og at betale skyldige morarenter i henhold til artikel 11 i forordning nr. 1150/2000.

21 Den Italienske Republik har imidlertid ikke besvaret disse to skrivelser.

22 Forordning nr. 150/2003 trådte i kraft den 1. januar 2003.

23 Ved skrivelse af 24. marts 2003 gentog Kommissionen sin oprindelige anmodning vedrørende indførsler før den 1. januar 2003. Den efterfølgende periode er omfattet af den nævnte forordning. Den Italienske Republik besvarede heller ikke denne skrivelse.

24 Kommissionen besluttede derfor at fremsætte en begrundet udtalelse af 11. juli 2003, hvori den opfordrede Den Italienske Republik til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme udtalelsen inden for en frist på to måneder fra modtagelsen.

25 Den Italienske Republik besvarede den begrundede udtalelse ved skrivelse af 26. februar 2004, hvori den påberåbte sig artikel 296, stk. 1, litra b), EF som begrundelse for den anvendte toldfritagelse indtil den 31. december 2002. Den Italienske Republik anførte hertil, at det i forordning nr. 150/2003 anerkendes, at indførsel af ikke specifikt militært

materiel er relevant for medlemsstaternes sikkerhed, idet forordningens artikel 2, stk. 2, tillader toldsuspension for denne type materiel.

26 Under hensyn til de oplysninger, som Den Italienske Republik var fremkommet med, fandt Kommissionen, at medlemsstaten ikke havde efterkommet den begrundede udtalelse, og anlagde derfor dette søgsmål.

27 Ved kendelse af 5. maj 2006 gav Domstolens præsident tilladelse til, at Kongeriget Danmark, Den Hellenske Republik, Den Portugisiske Republik og Republikken Finland intervenerer til støtte for Den Italienske Republiks påstande.

Om søgsmålet

Formaliteten

28 Den Italienske Republik har gjort gældende, at Kommissionen for så vidt angår toldfritagelse for indførsel af varer, som ikke er bestemt specielt til militære formål, ikke i den begrundede udtalelse har krævet bevis for, at konkurrencevilkårene på markedet ikke forringes, hvorimod den i sit søgsmål kræver et sådant bevis.

29 Det bemærkes imidlertid, at de klagepunkter, som Kommissionen har fremsat i sin begrundede udtalelse og i sin stævning, er ens. Hvad angår Kommissionens udtalelse om, at der ikke foreligger bevis for, at konkurrencevilkårene på markedet for ovennævnte varer ikke forringes, har den alene til formål at tilbagevise Den Italienske

Republiks begrundelse udledt af artikel 296, stk. 1, litra b), EF, og den udgør således ikke et nyt anbringende. Medlemsstatens formalitetsindsigelse må derfor forkastes.

Om realiteten

Parternes argumenter

30 Kommissionen har gjort gældende, at Den Italienske Republik ikke kan støtte sin afvisning af at betale told for de omhandlede indførsler på artikel 296 EF, fordi opkrævning af told ikke udgør en trussel mod denne medlemsstats væsentlige sikkerhedsinteresser.

31 Kommissionen er af den opfattelse, at foranstaltninger, hvorved der indføres fravigelser eller undtagelser, som f.eks. artikel 296 EF, skal fortolkes strengt. Den medlemsstat, der påberåber sig anvendelsen af denne artikel, skal derfor bevise, at den opfylder alle de betingelser, der er fastsat heri, når den påtænker at fravige EF-toldkodeksens artikel 20, hvori er anført det generelle princip om opkrævning af told som fastsat i artikel 26 EF.

32 Kommissionen har gjort gældende, at det derfor påhviler Den Italienske Republik at fremlægge konkret og underbygget bevis for, at den i denne sag omhandlede opkrævning af indførselstold udgør en trussel mod denne medlemsstats væsentlige sikkerhedsinteresser.

33 Foranstaltninger, der bevirker færre midler til Fællesskabet, end der skulle have været betalt til det som egne indtægter, for at anvende midlerne til almindelig finansiering af militærudgifter kan i hvert fald ikke uden videre begrundelse anses for at være nødvendige til beskyttelse af medlemsstaternes væsentlige sikkerhedsinteresser.

34 Kommissionen er af den opfattelse, at forordning nr. 150/2003 finder anvendelse fra den 1. januar 2003 og ikke er tillagt tilbagevirkende kraft. Desuden er hjemmelen for forordningen artikel 26 EF om indførelse af told, og ikke artikel 296 EF, der selv inden for rammerne af den nye lovgivning ikke kan give støtte for toldsuspension som fastsat i nævnte forordning.

35 Artikel 296, stk. 1, litra b), EF fastsætter desuden for så vidt angår ikke specifikt militært materiel en yderligere betingelse for, at en medlemsstat kan fravige en forpligtelse, der er pålagt den i henhold til traktaten, nemlig at den nationale foranstaltning ikke skal kunne forringe konkurrencevilkårene inden for fællesmarkedet. I det foreliggende tilfælde er der ikke givet nogen oplysning, der kan bevise, at denne betingelse er opfyldt.

36 Kommissionen har i denne henseende anført, at Den Italienske Republiks manglende opkrævning af den omhandlede told udgør en ulighed mellem medlemsstaterne med hensyn til deres respektive bidrag til Fællesskabets budget. Dette medfører nemlig en formindskelse af Fællesskabernes traditionelle egne indtægter, som kun kan udlignes ved en forhøjelse af den såkaldte »BNI«-indtægtskilde (bruttonationalindkomst), som må bæres af alle medlemsstaterne.

37 Hvad angår beviset for, at den omhandlede toldfritagelse er nødvendig til beskyttelse af den pågældende medlemsstats væsentlige sikkerhedsinteresser, er Den Italienske Republik af den opfattelse, at den ikke skulle føre det, eftersom fællesskabslovgiver selv har fremlagt et sådant bevis ved at vedtage forordning nr. 150/2003.

38 Den Italienske Republik har anfægtet Kommissionens opfattelse, hvorefter det i henhold til artikel 26 EF udelukkende er Rådet, der er kompetent til at beslutte en eventuel fritagelse for eller suspension af told på en given vare, og at en fritagelse, der besluttes på nationalt plan, derfor udgør en ulovlig tilsidesættelse af denne bestemmelse.

39 Den Italienske Republik har gjort gældende, at fællesskabslovgiver ved at vedtage forordning nr. 150/2003 selv har anset toldfritagelsen for bedst at kunne beskytte medlemsstaternes væsentlige sikkerhedsinteresser. Ifølge Den Italienske Republik beviser dette, at betingelserne i artikel 296, stk. 1, litra b), EF var opfyldt med hensyn til den fritagelse, som den ensidigt havde anvendt indtil den 31. december 2002.

40 Da sammenhængen mellem fritagelsen for opkrævning af told og beskyttelsen af medlemsstaternes væsentlige sikkerhedsinteresser er anerkendt ved forordning nr. 150/2003, kan Den Italienske Republik ikke se, hvorfor andre beviser skal fremlægges for at bevise, at opkrævning af denne told udgør en trussel mod dens væsentlige sikkerhedsinteresser.

41 Den Italienske Republik har endelig subsidiært gjort gældende, at Kommissionens krav om betaling af de som følge af den i sagen omhandlede toldfritagelse unddragne egne indtægter skal afvises, i det mindste for så vidt angår perioden før modtagelsen af den supplerende åbningsskrivelse af 31. januar 2002. Den Italienske Republik har gjort gældende, at den i betragtning af Kommissionens passivitet i den lange periode, der forløb mellem meddelelsen af den begrundede udtalelse af 25. juli 1985 og afsendelsen af den supplerende åbningsskrivelse af 31. januar 2002, kunne gå ud fra, at Kommissionen stiltiende havde accepteret denne fritagelse. I lyset af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning og retssikkerhedsprincippet skal forpligtelsen til at tilbagebetale de omhandlede egne indtægter således begrænses.

Domstolens bemærkninger

42 EF-toldkodeksen foreskriver, at der opkræves told ved indførsel fra tredjelande af varer til militært brug som de i sagen omhandlede. EF-toldlovgivningen indeholdt ikke i perioden for de omtvistede indførsler, dvs. fra den 1. januar 1999 til den 31. december 2002, nogen bestemmelse, der fastsatte en særlig toldfritagelse for indførsel af denne type goder. Derfor gjaldt der heller ikke i denne periode en udtrykkelig fritagelse for forpligtelsen til at betale skyldig told til de kompetente myndigheder, i givet fald med morarenter.

43 Det kan desuden udledes af vedtagelsen af forordning nr. 150/2003, der foreskriver suspension af told på visse våben og former for forsvarsmateriel fra den 1. januar 2003, at fællesskabslovgiver har taget udgangspunkt i, at der før denne dato bestod en forpligtelse til at betale nævnte told.

44 Den Italienske Republik har ikke på noget tidspunkt benægtet, at de omtvistede indførsler fandt sted i den omhandlede periode. Den har begrænset sig til at anfægte Fællesskabets ret til de omhandlede egne indtægter, idet den under henvisning til artikel 296 EF har gjort gældende, at forpligtelsen til at betale told af forsvarsmateriel indført fra tredjelande udgør et alvorligt indgreb i dens væsentlige sikkerhedsinteresser.

45 Det følger af Domstolens faste praksis, at selv om det tilkommer medlemsstaterne at træffe de nødvendige foranstaltninger til at opretholde deres indre og ydre sikkerhed, betyder dette dog ikke, at sådanne foranstaltninger falder helt uden for fællesskabsrettens anvendelsesområde (jf. dom af 26.10.1999, sag C-273/97, Sirdar, Sml. I, s. 7403, præmis 15, og af 11.1.2000, sag C-285/98, Kreil, Sml. I, s. 69, præmis 15). Som

Domstolen nemlig allerede har fastslået, findes traktatens udtrykkelige undtagelsesbestemmelser vedrørende situationer, der kan true den offentlige sikkerhed, kun i artikel 30 EF, 39 EF, 46 EF, 58 EF, 64 EF, 296 EF og 297 EF, der angår usædvanlige, klart afgrænsede tilfælde. Det kan ikke udledes heraf, at der efter traktaten gælder et almindeligt forbehold for samtlige foranstaltninger, der træffes af hensyn til den offentlige sikkerhed, og som udelukker disse fra fællesskabsrettens anvendelsesområde. Såfremt der antoges at gælde et sådant forbehold, uafhængigt af de nærmere betingelser i traktatens bestemmelser, ville fællesskabsrettens bindende karakter og ensartede anvendelse kunne skades (jf. dom af 11.3.2003, sag C-186/01, Dory, Sml. I, s. 2479, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).

46 Det følger desuden af fast retspraksis vedrørende undtagelser til de grundlæggende friheder, at undtagelserne fastsat i artikel 296 EF og 297 EF skal fortolkes strengt (jf. bl.a. dom af 31.1.2006, sag C-503/03, Kommissionen mod Spanien, Sml. I, s. 1097, præmis 45, af 18.7.2007, sag C-490/04, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 6095, præmis 86, og af 11.9.2008, sag C-141/07, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 6935, præmis 50).

47 Hvad nærmere bestemt angår artikel 296 EF bemærkes, at selv om denne artikel nævner foranstaltninger, som en medlemsstat kan anse for nødvendige til beskyttelse af dens væsentlige sikkerhedsinteresser, eller oplysninger, hvis udbredelse efter dens opfattelse ville være i strid med disse interesser, kan bestemmelsen ikke fortolkes således, at den tildeler medlemsstaterne kompetence til at fravige traktatens bestemmelser blot ved påberåbelse af disse interesser.

48 Domstolen har i øvrigt på området for merværdiafgift i dom af 16. september 1999, Kommissionen mod Spanien (sag C-414/97, Sml. I, s. 5585), fastslået det omhandlede traktatbrud med den begrundelse, at Kongeriget Spanien ikke havde bevist, at fritagelsen for den nævnte afgift af indførsler og erhvervelser af våben, ammunition og materiel udelukkende til militært brug — hvilken fritagelse var fastsat i spansk

lovgivning — var begrundet i nødvendigheden af at beskytte medlemsstatens væsentlige sikkerhedsinteresser i henhold til artikel 296, stk. 1, litra b), EF.

49 Det påhviler derfor den medlemsstat, der påberåber sig artikel 296 EF, at bevise nødvendigheden af at bringe undtagelsen fastsat i denne artikel i anvendelse for at beskytte sine væsentlige sikkerhedsinteresser.

50 På baggrund af disse betragtninger kan det ikke anerkendes, at en medlemsstat påberåber sig, at militært materiel fordyres som følge af anvendelsen af told på indførsler af sådant materiel fra tredjelande, med henblik på til skade for andre medlemsstater, der opkræver og betaler told vedrørende sådanne indførsler, at unddrage sig de forpligtelser, der påhviler den som følge af den økonomiske solidaritet med hensyn til Fællesskabets budget.

51 Hvad angår argumentet om, at EF-toldprocedurerne ikke kan garantere Den Italienske Republiks sikkerhed med hensyn til kravene om fortrolighed i aftaler indgået med eksporterende stater, skal det understreges, som Kommissionen med rette har anført, at anvendelsen af EF-toldordningen indebærer EF-embedsmænds og nationale embedsmænds medvirken, og disse er i givet fald underlagt en tavshedspligt, der ved behandling af følsomme oplysninger kan beskytte medlemsstaternes væsentlige sikkerhedsinteresser.

52 De erklæringer, som medlemsstaterne skal udfylde og tilsende Kommissionen regelmæssigt, forudsættes desuden ikke at være så nøjagtige, at de kan skade de nævnte staters interesser med hensyn til såvel sikkerhed som fortrolighed.

53 På denne baggrund, og i overensstemmelse med artikel 10 EF vedrørende medlemsstaternes forpligtelse til at lette Kommissionen i gennemførelsen af dennes opgave, som består i at sikre overholdelsen af traktaten, skal de stille de dokumenter til rådighed for denne institution, som er nødvendige for at kontrollere, at Fællesskabets egne indtægter overføres forskriftsmæssigt. En sådan forpligtelse er imidlertid ikke, som generaladvokaten har anført i punkt 168 i forslaget til afgørelse, til hinder for, at medlemsstaterne i det enkelte tilfælde undtagelsesvis, på grundlag af artikel 296 EF, kan begrænse de tilsendte oplysninger til oplysninger i visse dele af et dokument eller nægte at meddele et dokument i sin helhed.

54 Under hensyn til det ovenfor anførte har Den Italienske Republik ikke bevist, at de nødvendige betingelser for anvendelse af artikel 296 EF er opfyldt.

55 De foregående betragtninger om uanvendeligheden af artikel 296 EF i forbindelse med indførsel af militært materiel gælder så meget desto mere indførsel af materiel til både civilt og militært brug, uanset om det er blevet indført udelukkende til militære formål eller ej.

56 Hvad angår Den Italienske Republiks påstand om en begrænsning af denne doms retsvirkninger for så vidt angår forpligtelsen til at indbetale de egne indtægter, der er blevet unddraget som følge af den i denne sag omhandlede toldfritagelse, for perioden før modtagelsen af den supplerende åbningsskrivelse af 31. januar 2002, bemærkes, at

påstanden er begrundet med den påståede berettigede forventning, som Kommissionens langvarige passivitet og vedtagelsen af forordning nr. 150/2003 havde givet anledning til hos denne medlemsstat.

57 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at det kun er helt undtagelsesvist, at Domstolen, under anvendelse af et almindeligt retssikkerhedsprincip, der er knæsat i Fællesskabets retsorden, vil kunne finde anledning til at begrænse enhver berørts mulighed for at påberåbe sig den således fortolkede bestemmelse med henblik på anfægtelse af tidligere i god tro stiftede retsforhold (jf. bl.a. dom af 23.5.2000, sag C-104/98, Buchner m.fl., Sml. I, s. 3625, præmis 39).

58 Domstolen har kun anvendt denne løsning under ganske særlige omstændigheder, hvor der fandtes en risiko for alvorlige økonomiske følger, navnlig fordi der var stiftet mange retsforhold i god tro i henhold til de pågældende retsforskrifter, som blev anset for at være lovligt i kraft, og det fremgik, at såvel borgerne som de nationale myndigheder var blevet tilskyndet til at følge en adfærd, som ikke var i overensstemmelse med fællesskabsretten, på grund af en objektiv og betydelig usikkerhed vedrørende fællesskabsforskrifternes rækkevidde, en usikkerhed, som de øvrige medlemsstater eller Kommissionen eventuelt selv havde bidraget til med den af dem fulgte adfærd (dom af 12.9.2000, sag C-359/97, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, Sml. I, s. 6355, præmis 91).

59 Selv hvis det antoges, at domme afsagt i medfør af artikel 226 EF kunne have samme retsvirkninger som domme afsagt i medfør af artikel 234 EF, og at retssikkerhedsmæssige hensyn dermed kunne føre til, at det undtagelsesvist er nødvendigt at begrænse dommenes tidsmæssige virkninger (jf. dom af 7.6.2007, sag C-178/05, Kommissionen mod Grækenland, Sml. I, s. 4185, præmis 67, af 12.2.2009, sag C-475/07, Kommissionen mod Polen, præmis 61, og af 26.3.2009, sag C-559/07, Kommissionen mod Grækenland, præmis 78), må det konstateres, at Kommissionen på intet tidspunkt under sagen har opgivet sit principielle standpunkt. Kommissionen viste i den erklæring, den afgav under forhandlingerne om forordning nr. 150/2003, sin faste hensigt om ikke at give afkald på opkrævningen af told, som skulle have været

betalt for perioderne før forordningens ikrafttræden, og forbeholdt sig retten til at vedtage passende foranstaltninger i så henseende.

60 Den Italienske Republiks påstand om en tidsmæssig begrænsning af denne doms retsvirkninger kan derfor ikke tages til følge.

61 Det følger af det foregående, at Den Italienske Republik har tilsidesat de forpligtelser, der påhvilede den i henhold til dels artikel 26 EF, EF-toldkodeksens artikel 20, og følgelig den fælles toldtarif, dels artikel 2, 9, 10 og 17 i forordning nr. 1552/89 og de samme artikler i forordning nr. 1150/2000, idet den har toldfritaget indførsel af materiel til brug for både civile og militære formål i perioden fra den 1. januar 1999 til den 31. december 2002, og idet den har afvist at beregne, fastslå og stille de som følge af denne fritagelse unddragne egne indtægter til rådighed for Kommissionen samt de skyldige morarenter som følge af, at de egne indtægter ikke har været stillet til rådighed for Kommissionen inden for fristerne.

Sagens omkostninger

62 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har

nedlagt påstand om, at Den Italienske Republik tilpligtes at betale sagens omkostninger, og Den Italienske Republik har tabt sagen, bør det pålægges den at betale sagens omkostninger.

63 I henhold til samme artikels stk. 4, første afsnit, bærer Kongeriget Danmark, Den Hellenske Republik, Den Portugisiske Republik og Republikken Finland, der er indtrådt i sagen, deres egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Store Afdeling):

1) Den Italienske Republik har tilsidesat de forpligtelser, der påhvilede den i henhold til dels artikel 26 EF, artikel 20 i Rådets forordning (EØF) nr. 2913/92 af 12. oktober 1992 om indførelse af en EF-toldkodeks, og følgelig den fælles toldtarif, dels artikel 2, 9, 10 og artikel 17, stk. 1, i Rådets forordning (EØF, Euratom) nr. 1552/89 af 29. maj 1989 om gennemførelse af afgørelse 88/376/EØF, Euratom om ordningen for Fællesskabernes egne indtægter, som ændret ved Rådets forordning (Euratom, EF) nr. 1355/96 af 8. juli 1996, og de samme artikler i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1150/2000 af 22. maj 2000 om gennemførelse af afgørelse 94/728/EF, Euratom om ordningen for Fællesskabernes egne indtægter, idet den har toldfritaget indførsel af materiel til brug for både civile og militære formål i perioden fra den 1. januar 1999 til den 31. december 2002, og idet den har afvist at beregne, fastslå og stille de som følge af denne fritagelse unddragne egne indtægter til rådighed for Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber samt de skyldige morarenter som følge af, at de egne indtægter ikke har været stillet til rådighed for Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber inden for fristerne.

2) Den Italienske Republik betaler sagens omkostninger.

3) Kongeriget Danmark, Den Hellenske Republik, Den Portugisiske Republik og Republikken Finland bærer deres egne omkostninger.

Underskrifter